

Abonnement pour un an
300 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

"IDJTIHAD,, Constantinople

Téléph. St. 865

XXI ème ANNÉE

15 Avril 1926 — No 202

الاجتهاد

IDJTIHAD

علمی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنه لکی [۲۴ نسخه]

بورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳ ، اعلا کاغذلیسی ۵ ایرادر .

اداره خانه سی :

جفال اوغلنده « اجتهاد نهوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی برنجی سنه

نومرو ۲۰۲ - ۱۵ نیسان ۱۹۲۶

بسیلیو غرافیا

کاروان عمر

فاضل محبمز حسین دانش بکک مجموعه اشعار بدر،
158 صحیفه لک ونفیس کاغد اوزهرینه مطبوعدر .

(کاروان عمر) ک لسان شعری بو کونک لسان

شعری دکلدز . بونک اوبله اولماسنی طلبدهده چوق حقمز

پارچه اولمشدی . حقیقه قیش اوقدر شدتلیدی . ایتسی کونی

صباحلین بلدیہ رئیس اعضارله برلکده بارقده دولاشیورلردی .

قاعده ناک اوکندن کچرکن رئیس :

— آلهام ! بختیار پرنس نه قدر خراب اولمش بر پریشانه

بکزمهش دیدی .

دائما رئیس سویلکدرینی سویلهین بلدیہ اعضالری باشلرینی

هیکه دوغرو قالدیروب :

— حقیقه پریشان دیدیلر . بلدیہ رئیس :

— قیلینجندهکی یاقوت دوشمش ، کوزلری یردن چیقمش ،

بتون زینتلیر کیتمش .

حیرت ! بر دینلجی دن فضله دکری قالمش دیدی بلدیہ

اعضالری :

— بر دینلجی دن فضله دگری قالمش ! دیهرک جله بی

تکرارلادیلر . رئیس دوام ایتدی :

— ایشته آیاقلرینک اوکندده اولمش برقوش ؛ قوشلرک بوراده

أوله میسی ایچون بر قانون پامالیدر دیدی . بلدیہ کاتبی بوفکری

نوط آلدی . ودرحال بختیار پرنس هیکنی یقیقلر .

دارالفنونک صناعت مدرسی :

— مادام که اوکوزل دکلدز ؛ شوالده برشیته پاراماز دیدی .

هیکنی برفرونه کوندردکری زمان بلدیہ رئیس معدنک نه یایله جفته

دائر برقرار آلتی ایچون اعضالری اجتماع دعوت ایتدی واونلره :

— برباشقه هیکنک یایلمسنی مذاکره ایدلم : مثلاً بنکی

دیدی هراعضا :

یاخود بنکی دیدیلر وغوغایه دوشدیلر . صوک کونلره قدر

اونلرک غوغاسندن بحث ایدلیدیکنی ایشیتدم . فرونجی :

— نه تحفشی بوقبل فرونک ایچنده بر درلو ارمیور ، اونی

چیقاروب آتمق لازم دیدی . چیراقلری اونی اولمش قیرلانغجک

بولندیغی یه آتدیلر ...

آله : ملکرلندن بریسته ؛

— بکا شهردن ایکی مقدس شی کتیریکز دیدی . وملك

اونا دوکه قلب الله اولو قیرلانغی کونوردی . آله ؛

— «چوق کوزل انتخاب ایتدک جنک باغچه سنده بوکوچک

قوش ابدیا اونه کجدر و آلتون بلدهده بختیار پرنس ابدیا بکا

شکرالترینی تکرارلایه جقدر.» دیدی .

Oscar Wilde

صالح ذکی

سیاحت ایدن « پیغمه » لرله کله بککک دائمی غوغالردن بحث ایتدی . پرنس :

— عزیز قیرلانغیج با عجایب شیلردن بحث ایتدک ؛ فقط

ارک بککک و قادیلرک چکککری بوندن دهاریاده حزن ویره جک

شیلردر و سالت قدر بیوک سر یوقدر کوچک قیرلانغیج کیت ،

مملکتی طولا شوب بکا کوردکری بی سویله دیدی .

ودر حال قیرلانغیج بیوک شهره دوغرو اوچدی ؛ زنگینلرک

بیوک سربلرندده شناسکر یایدیغی وقابولرندده دینلچیلرک اوطوردیغی

کوردی . کوچک قارانتلی محلله دوغرو اوچدی .

قارانتلی ایچ سواقلرده آچلقدن ، باقیمسزلقدن اوله جک

حاله کلن صوغون یوزلی چوققلر کوردی . بر کوپرنک کمری

آلتنده ایکی چوق ایصینمق ایچین بربرینه صاریلش قوللرینک

اوستنه یاتمشل ؛

— نه قدرده آجز دیورلردی بکچی اونلره :

— بوراده یاتمق یاسا قدر دیه باغیردی وچوققلر یاغورک

آلتنده قاجیشدیلر . کوچک قیرلانغیج شوکوردکری سوبله مک

ایچین تکرار پرنسک یانته کلدی . پرنس اونا

— بن ایچه آلتونلره اورتولیم اونلری یاراق یاراق چیقارتوب

فقرالیمه ویر . انسانلر دائما آلتونله بختیار اولنور ظن ایدرلر ..

دیدی . قیرلانغیج ایچه آلتونلرک هپنی اوقدر یاراق ، یاراق

سوکوب چیقاردی که بختیار پرنسک نه پارلیتسی قالدی ، نه ده

کوزللیکی اونلری فقرالره یاراق یاراق تقسیم ایتدی . چوققلرک

چهره لری کل کی قیزاردی وسواقلره اونامغه کیتدیلر .

— آرتق اککمز وار دیه سوبلیورلردی ...

قار یاغدی ؛ قاردنصوکره بوز ... سواقلر کوشلرله

ایشانمش کی پارلایوب ایشیلدایوردی . بوز پارچالری جامدن

قالر کی اولرک صاقلرندن صارقیوردی . هرکس کوزکره

بورونمشدی . چوققلر یوک باشاقلر کییه رک بوزلرده قاییورلردی .

زواللی کوچوک قیرلانغیج دائما ده زیاده اوشویوردی . فقط

پرنس چوق سودیکی ایچین ترک ایدوب کیده میوردی .

اککجی نک کورمدیکی زمانلرده قابوسنک اوکندده دوکونیتلری

غاغلا یور ، وقنادلرینی چیرپارک کندیسنی ایصیتمه چالیشیوردی .

فقط نهایت کوردی که آرتق اوله جک ؛ آنجی تام بردمه ده

پرنسک اوموزینه اوچاق قدر قوتی قالمشدی .

— الله ایصارلادق عزیز پرنس ! مساعده ایت که اللریکی

اویهم دیه سوبلندی ... پرنس :

— بختیارم که مصره کیدیورسک کوچک قیرلانغیج ؛

بوراده چوق فضله قالدک بنی دوداقلرمدن اوپه نیسک ؛ چونکه

سن بنم سوکیلیمسک دیدی . قیرلانغیج :

— مصره دکل ؛ اولومک اوینه کیدیورم . اولوم اویقونک

قاردشی دکلی در ؟ دیدی .

اوده بختیار پرنسک دوداقلرندن اوبدی وایاقلرینه دوشوب

اولدی . بو آنده هیکنک ایچندن برشی قیریلر کی عجایب برس

چینلادی . چونکه اونک دوکه فوروشوندن اولان قلبی ایکی

(حرب عمومی) فاجعه معظمه سی اونک پورگنه اوقادار
آتش سالمشدرکه (کاروان عمر) ک ایلاک تحیفه سنده
شو سطرلر اوقونور :

اولدی دانش بو غمزده روزه ،

شورهیجا و حرب ایچنده تلف ،

کورمه مشدی ۹۱۴ ی

بالک رؤباده راویان سلف ؛

ملل ارض کجی بربرنه ،

یچدی یکدیگرین مثال علف ؛

یوکا وحشت دکل تمدندر

دیسون ایسترسه دوکره نسل خلف

آلتارینه خط دقت چکدیکم کزیده پارچهلر ومصر اعلر
شونلردر : (نجم الدین سحرری) دن :

اشارت ایتدیك ظلماتی عاجزین داغیتماقدن

کچن ایامی یقاز ایلین الهامه بکزر سین

نه آ کلا سین اوزافلرده المیزانه باقاندن

حضور دله امرار ایتدیکم ایامه بکزر سین .

(شاعرك قلی) ندن :

جسم بر بیچاگك كوكدن اوچوردینی باش

مثالی دوشدی فضایه کونش لهیب اندود .

اوزافده سود ک ساکن طوران دکزده جوشار

وقرص شمشه اوزون ساحلی موجه لرله جیقار

وهر آغاچ اوزاتیر والهانه دالیرینی

کال شوق ایله بابوس آفتابه قوشار .

(برقیش کونی) منظومه سنده شو بیت نه قادار

صمیمی وصیجاقدر :

بن بوبله کونلرنده شتاك نواله سر

یخلمان چوققلری یاد ایلر اغلارم .

(۱۹۱۴ حرب جهان سوزی) عنوانی منظومه سنی

کاملاً استساح ایتك ایستردك؛ مشربمزجه هیجانلرله

مشعلدر . (بهار چیچکی) منظومه سنده چوق کوزل

قطعلر وار . (قدسده برکیجه) نفیس درشویله باشلار :

طوغار وادی قدسك صاف ونورانی سحابندن

قر مفوم لکن متهم دائم یتیم آسا

کبودیدر طیورك رنگی عکس ماهتابندن

قدسده موعد ارواحدر لیل سکون آرا

(رباعیات خیام) عنوانلر شوقطعه چوق کوزلدر :

اعماقنه کوممشدی درین بریم زخار

بیکرجه لائی درخشنده ودلیر ؛

قمرندن اوچرك اولائی کزتی

نقل ایتدی سوکوب ساحله (خیام) شناور .

یوقدر ؛ زیرا ۱۸۹۵ ده یازیلش شعرلرده بو مجموعه
اشعارك سکنه سی میانه داخلدر . حسین دانش بکك
بو اشعار مجموعه سنده ایکی نقطه جالب دقتدر : فکرلر
یوکسك وهر حالده عالیجناب و کریمدر . و تماماً ایکی
و «نخستین» اولماسده یوکسك روحلرده تشنه لکی دها
چوق زمان دوام ایده جك برکوثر معنوییه دائردر .

دانش بکده اك قوتلی حس واک درین هیجان
حب بشردن کلیور .

بی آدم اعضای یکدیگرند

دیش اولان سعدی نك احفادندن اولدینی بس بللی در .
۱۹۰۰ ده Fièvre d'aie ی نشرایدركن فرانسه نك الیوم
برحیات و ممتاز شاعرلرندن دوستم M. Ernest Raynaud ك
مجموعه اشعارمه یازدینی دیباجه ده بنم اوزمانکی شعرلرم
حقنده کی مطالعه لرینی خاطرلارم اوراده عقلی وحسی کهلردن
بحث ایدیوردی . دانش بکك (کاروان عمر) نده ده سراپا
حسی کهلرله یازیلماق مقتضای صناعت اولان نشیده لرده
عقلی کهلر آزدکلدر . مثلاً (حرب وقادین) عنوانی
منظومه سندن آلدیغ شو مصرعه باقك

وطن حسیله نوزادی ایدن ملهم مایار

بو ثدایا کله سی عقلی برکله در . هیچ بربنیان شعر
وصناعته کیرمه یه حق اولمایان زوئولوجیا مالزمه لرندن در .
تخریب کله سی ده اوپله . دیگر جالب استفاده بر نقطه سی ده
لسان فارسیده قوللانیله بیلمه سنه رغماً تورکجه ده استعمالی
جاری اولماش کهلری قوللانیلسیدر : برمربره ، دوا ،
کهن Quhen آمود ، طواف کله سی یرینه طوف ، پریشان
یرینه ده پریشیده کی .

دوک ای بهار ، برده بو قلب زاره دوک .

برقاج آووج چیچك ده بوسنك مزاره دوک .

بیتده بز اولسه یدق آووج یرینه اُنك کله سی قوللانیردق
زیرا آووجه چیچك تخمی بولونه بیلیر ، فقط مزاراوستنه
صاحیلاجق قادار چوق چیچك اتکله کوتوروله بیلیر
مطالعه سنده بولونورز .

حسین دانش بکك حربه قارشى خصومتی و اوندن
استکراهی پك یوکسكدر ؛ هیئت عمومیه سیله قیمتدار بو مجموعه
اشعارك سطور و صحائفده بو یوکسك حس آلونمکده در .

مکملی عد اولونان انسان بو غریزه نك صحنة تجلیسی
اولماقده درلر .

انسانلرک حیات نقطه نظرندن ، بری نوعنه یعنی نوع
بشره دیکری منسوب اولدینی جمعیه قارشی ایکی معظم
وظیفه سی واردر . نوع بشر حیات نوعیسی دوام ایتدیرمک
ایستر ، جمعیت نوعک آره سنده خصوصی وارلغنی یاشاتماق
آرتیرماق ، اصطفا ایتدیرمک ایستر . اصطفا ، Sélection ک
ترجمه سیدر . (عمر خیام) ک دیدیکی کیبی بز دنیا به کلیر کن
رأیمن آلتناز ؛ دیادن کیتمه من زمانک تعیننده رأی
ورضا من صور و لماز . دنیا به کله دن اول و کیتدیکدن صوکره کی
یوقلقلرک آره سنده زه بر لحظه وارلق ویریشدر ؛ بو
وارلق اوزه رنده ، ظاهری اولسون بر نوع قدرت تصرف
واردر . ایشته بو نقطه به کلنجه بنم حیات حقه ده کی فلسفه مک
قلبکاهنه یا فلاشمش اولورز . کره ارض اوزه رنده حیاتک
ختم بولماسی ، بیوک و جهان شمول بر شفقت سائنه سیله
تمنی اولونه بیلیر ؛ فقط بو ، محالی تمنی ایتمک اولور . شو حالده
حیاتی بر نعمت بولماق و نعمت یاماق وجوبی قارشینده
بولونورز . بابانک اوغوله قارشی ، نوعی واجتماعی وظیفه سی
بوراده باشلار . اک بیوک متفکر و شاعر لردن (ابو
العلاء المعری) هیچ اولنمه مش و بالطبع هیچ بابا اولما مشدی .
اولدیکی وقت مزار طاشنک اوستنه شو بیتنی یازمالرینی
دوستلرینه وصیت ایتدی .

هذا جنه ابی علی

وما جنت علی احد

بونک معناسی ، « بو ، بابامک اوزه رنده اجرا ایتدیکی
جنايتدر بن کیمسه به قارشنی جنایت ایشله مه دم . » در
خایر ، افدیلر ، بن بوفکری صواب بولمام . بابا اولماق
مضاعف وظیفه مزدر ؛ فقط اولاد مزه دنیایی جنت ایتمک ده
عینی زمانده وظیفه مزدر . دنیایی جنت ایتمک ناصل ممکن اولور
دییه جکسکز ؛ بو سوالک التنده ازیله جکمی ظن
ایدرسکز . خایر بو ایش دنیایی بر جهنمه قلب ایتمکدن
چوق ، چوق داها قولایدر . اولاد کزه مجادله دن متلذذ
اولمای تعلیم ایدیکز و بونی بر احتیاج و ذوقی بر اعتیاد
حالنه کتیرکز بو کافی در . The Stenduous life مؤلفی
Roosevelt بو سری سزه و بزه فاش ایتشدر .

بابا اوغول بایرامی

آمریقایی لیرک بر « بابا اوغول بایرامی » آدی وسته ده بر کره
مارتک ناک نجی کونی تسمید اولونور بر بایراملری واردر . بو
مجلس الفته هر بابا اوغلیله برابر مدعو اولور . وبتون سنه
مجادله حیات و بدیتک دیکر ایجاباتی نتیجه سی اولاراق یکدیگر یله
آز کوروشه بیان بابا اوغول بوبایرام وسیله سیله بریره طوبلانیر
صحت ایدر فوت بول و امثالی اوینلر اونارلر بوبایرام بابا اوغول
و متقابل وظیفه لری حق لرنده هر بری اون دقیقه سورن قیصه
نطق لردن صوکره آچیلیر . صاحب امتیاز من بو يوم مخصوصه
حاضر بولونمایه و بابا اوغول موضوعی اوزه رینه بر قاچ سوز
سویله بهرک بایرامی آجابه دعوت ایدیشدی . اوراده سویله دیکی
سوزلری قارئلرمن ایچون ده فائده لی بولوق عیناً نقل ایدیورز :
بوراده سزه بر قاچ فکر عرض ایتمک ایچون بابا پک
آزمه لت ویریشدر . بو آرزمانه چوق شی صیقیشدیرماق
ایسته یورم ؛ سوزم اون دقیقه دن بر آرز فضل اوزارسه
عفو ایدیله می شیمیدین رجا ایده رم :

بابا اوغول موضوعی محبت و تربیه موضوعیدر .

محبت و تربیه موضوعی ایسه عرق بشر و جمعیت
بشریه موضوعی دیمکدر .

محبتک صفت کاشفه سی آرتمایه ، چوغلامایه تمایلیدر .
بز بو حاله تناسل و یا خود تناسل غریزه سی ، محافظه نوع
و ادامه نوع غریزه سی دییورز . بو غریزه بر چوق طرز
و شکلده متجلی اولور . نبات ، حیوان و ذوی الحیاتک اک

(زردشت) منظومه سی چوق جانلیدر (افره ام ایچون)

منظومه سی هیجانلیدر . (والده مه) عنوانی منظومه سنده

وطنی قارلی بوزلو طاغلردی ،

قاققاسی یاد ایدیجه اغلاردی ؛

بیتی نه قادر حسلی در !

خلاصه همان هر مجموعه اشعار کیبی (کاروان عمر)
دخی ایچنده بر مقدار طاش و طوپراق دخی بولونان
« برغانغ » ، بر جوه معدنیدر . ایش بو طوپراق و طاش
کته سنده آلتون و یا کوموش عنصرلرینک ثروت
نسیبه سنک یوکسک اولما سنده در . بواساس قبول ایدیلدکن
صوکره (کاروان عمر) یوکسک ستایشله تقدیر و فاضل
شاعری تبریک اولونماق برحق و بر وظیفه اولور .

عبدالله مهردت